



**HÄR FINNS SKOJIGA OCH
LIKASINNADE TYPER.**



VI STÖDJER: En stor del av finländarna stöder på verksamhet som får stöd av RAY. RAY styr avkastningen från sina spel till medborgarorganisationer som hjälper människor att ta hand om sig själva och varandra i olika livssituationer. Föreningen Finlands Dövblinda rf får i år 2 504 000 euro av RAY för sitt viktiga arbete.



KÄNSELSPRÖTET

Nr 2 ♦ 2012



Föreningen Finlands Dövblinda rf

Till Lex Grandias minne

De dövblinda använder sig
flitigt av tolkningstjänsterna

Innehåll

Ledaren: Samarbete och partnerskap.....	3
De dövblinda använder sig flitigt av tolkningstjänsterna.....	4
Ingas hälsning.....	6
Det går att läsa tidningen i mobiltelefonen.....	6
Till Lex Grandias minne.....	8
Det internationella fönstret - Lex Grandia är borta.....	9
Minnessida för Lex Grandia.....	10
Ungdomsarbetet i vår förening.....	11
Nyheter från projektet i Etiopien.....	14
Det bakre omslaget: RAY stöder kampanjaffisch 2012.....	16

Bilden på det främre omslaget: Rysk blåstjärna på Aktivitetscentret för Dövblindas gårdsplan. Bild: Pentti Pietiläinen.

Nästa nummer av Känselförbundet, nummer 3/2012, utkommer vecka 38.

KÄNSELFÖRBUNDET

ISSN 1797-8777

Utgivare
Föreningen Finlands
Dövblinda rf.

Layout
Katriina Ekola

Redaktören
Chefredaktör Katriina Ekola,
tel. 040 753 2026, e-post:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Redaktionsråd
Esko Jäntti (ordförande),
Aarne Pirkola, Ari Suutarla,
Jaakko Evonen (sekr) och
Katriina Ekola.

Tidningen utkommer
4 gånger om året med
storskrift.

Översättning från finska
Maria Punnonen / Mingela,
Pekkolantie 26,
59210 Melkonie, fi.
tel. 040 5831080.

**Abonemang och adres-
sändring**
Föreningen Finlands Dövblinda
rf, PB 40, 00030 Iiris
Tel. 040 778 0299, e-post:
kuurosokeat@kuurosokeat.fi.

Redaktionen förbehåller sig
rätten att använda tidningens
artiklar också på föreningens
webbsidor.

Internet
<http://www.kuurosokeat.fi>

Samarbete och partnerskap

Organisationerna för syn- och hörselskadade intar den gemensamma standpunkten att samhället bör vara öppet för alla personer med funktionsnedsättning, oavsett graden av skada. Organisationerna strävar efter att arbeta tillsammans för att stöda kommunernas sektorsövergripande samarbete bl.a. i frågor som gäller utbildning, undervisning och social- och hälsovård. Ett stärkt partnerskap och samarbete mellan organisationerna har lett till ett permanent samarbetsforum för FPA:s tolktjänster (Finlands Dövas Förbund rf, Finska Hörselförbundet rf, Föreningen Finlands Dövblinda rf och Svenska hörselförbundet rf deltar).

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förutsätter ett samarbete i dövblindfrågor på såväl internationell som nationell nivå. Finlands handikappservicelag förutsätter också att de dövblindas levnadsvillkor förbättras genom att missförhållanden och olägenheter som begränsar deras handlingsmöjligheter och engagemang avlägsnas. Dessutom bör kommunerna dra försorg om att

de allmänna tjänsterna är lämpade även för dövblinda personer.

Vår förening, Hörselförbundet, Finlands Dövas Förbund, Hörselskadade Barns Föräldraförbund rf (HBFF), Dövas Servicestiftelse och LapCI (den nationella föreningen för barn med cochleaimplantat) föreslår tillsammans ett samarbetsprojekt för RAY. Projektet skulle kartlägga och utreda faktorer som begränsar 7–15 åriga dövas, dövblindas och gravt hörselskadade barns och ungdomars skolgång och sociala liv samt analysera deras sociala livssituation och deras behov av hjälp och stöd.

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s mål är att de dövblindas rättigheter ska förverkligas. Delaktighet, icke-diskriminering, självbestämmande och tillgänglighet är förutsättningar för att rättigheterna ska förverkligas.

Tillsammans kan vi göra det!

Kai Leinonen
verksamhetschef ♦

De dövblinda använder sig flitigt av tolkningstjänsterna

Text: Heikki Majava

FPA har informerat organisationerna om genomförda tolkuppdrag år 2011 och om preliminära statistikuppgifter. Utgående från dessa uppgifter utgör de synhörselskadade tolktjänstanvändarna en liten grupp, men en grupp som flitigt anlitar servicen. Enligt FPA:s statistik var endast 6 % (298 personer) av dem som fått tolktjänstbeslut synhörselskadade. Ändå har denna grupp använt ca 26 %, alltså en fjärdedel, av alla tolkningstimmarna.

Detta visar vilken central betydelse tolktjänsterna har för de synhörselskadade. Det är häpnadsväckande att antalet tolktjänstbeslut för synhörselskadade är såpass få. Det kan bero på att då besluten flyttades från kommunerna till FPA var många synhörselskadade registrerade som hörselskadade tolkanvändare i de uppgifter som kommunerna gav till FPA. Därför önskar FPA att tolkningstjänstens kunder skulle kontrollera sin kundprofil och göra de ändringar som behövs.

FPA:s tolkningstjänst ordnade ett samarbetsmöte 29.3.2012. Mötets

syfte var att behandla responsen på tolkningstjänsterna, tolktjänststatistiken för år 2011, försöket med distanstolkning samt utvecklingen av samarbetet. I mötet deltog intresseorganisationer för hörselskadade och talskadade kunder hos tolkningstjänsten. Dessutom närvarade de personer som ansvarar för förverkligandet av FPA:s tolkningstjänster samt representanter för Social- och hälsovårdsministeriet. Föreningen Finlands Dövblinda rf representerades av ordförande **Seppo Jurvanen**, styrelsemedlem **Riku Virtanen** och organisationschef **Heikki Majava**.

Tolkningstjänstens statistik var ännu preliminär och ogranskad. Nedan dock de viktigaste observationerna:

- Synhörselskadade hade beviljats 298 tolkbeslut, vilket är ca 6 % av alla tolkbeslut.
- De synhörselskadade gjorde ca 16 % (14 195 st.) av alla tolkbeställningar (87 738 st.).
- De synhörselskadade använde ca 26 % (53 900 timmar) av alla centraltolkningstimmarna (202 990 timmar, studietolkning inte medräknat).

- De synhörselskadade använde i medeltal tolkningstjänster ca 218 timmar under året. Då man betraktar alla användare, utnyttjades tolkningstjänsterna i medeltal ca 63 timmar.

- Tolkförmedlingens framgångsprocent för de synhörselskadade i hela landet var 94,3 % (811 misslyckade tolkförmedlingar.)

- Framgångsprocenten i Södra Finland var 94 %, i Sydvästra Finland 96,3 %, i Östra Finland 95,2 % och i Norra Finland 86,4 %.

Distanstolkningen utvecklas inom ett projekt som inleddes i slutet av år 2011. Med 50 testanvändare varav en (1) är synhörselskadad. Efter provperioden utvärderas hur bra distanstolkningen fungerar, innan den kör igång på allvar. Distanstolkningen kommenterades flera gånger, bland annat poängterades hur viktigt det skulle vara att kunderna på förhand skulle kunna testa tjänsten i praktiken, för att se hur användbar den är.

Organisationerna gav bred respons. Allmänt taget var man nöjd med tjänsten, och Centret för tolkningsservice för handikappade (Vatu) fick beröm. Problem förekom bl.a. på grund av förmedlingscentralernas olika praxis,

tolkningens kvalitet, bristen på tolkar, svårigheter att få reda på tolkens namn samt på grund av att det inte fanns tolkringar för andra än synhörselskadade och talskadade. För de synhörselskadades del kom delvis samma saker fram. Dessutom framlades många förbättringsförslag och en önskan om att ett permanent samarbetsforum skulle grundas.

Mötet avslutades med information om att en tidsbegränsad samarbetsgrupp ska grundas, med representanter för FPA, organisationerna och producenterna. Denna arbetsgrupps syfte är att lösa problem som berör jour, gruppresor, koordinering av större beställningar och kundresponsystemet.

Verksamhetscheferna vid de hörselskadades organisationer och representanter för FPA möttes 18.4.2012. Vid mötet beslöt man att starta ett permanent samarbetsforum. Samarbetet ger organisationerna en möjlighet att delta i ett regelbundet utvecklande av tolkningstjänsterna. Dessutom kan organisationerna ge värdefull respons till FPA på hur tjänsten fungerar och berätta om förbättringsbehov ur kundens synvinkel. ♦

Ingas hälsning

Hej alla läsare!

Nu har vi äntligen sommar, vi får hoppas att värmen infinner sig, för våren och början på sommaren har varit kall.

Nu har du i din hand en intressant tidning, med ett rikt innehåll bl.a. om hur tolkanvändningen förlopt. Läs tidningen i mobilen är nytt. **Sanna** skriver om sysselsättning för unga synhörselskadade och dövblinda. Vi har också nåtts av ett sorgebud, legenden **Lex Grandia** har gått bort. Läs mer i tidningen.

Jag är på semester fr.o.m. 28.6–12.8. första dagen på jobb efter semester är den 13 augusti.

Jag önskar er en riktigt skön sommar! Inga



Bild: Katrina Ekola

Det går att läsa tidningen i mobiltelefonen

Text: Ari Suutarla

Många synskadade samt sådana dövblinda som kan använda sig av syn- eller hörselrester har redan i årtal kunnat läsa tidningar och andra publikationer i datorn. Synskadades Centraförbund rf:s informationshanteringstjänst Tiedonhallintapalvelu (THP) har satt in Luetus-programmet i datorerna. Man kan bli kund hos THP om synskadans grad är 50 % eller mer. Tiotals dagstidningar, tidskrifter och andra publikationer erbjuds.

Det går att läsa i telefonen

Det har redan en tid varit möjligt att läsa tidningar och andra publikationer också i mobiltelefonen. Det är trevligare att slå sig ner i fåtöljen eller soffan för att läsa än att sitta i en stol vid ett tråkigt datorbord. Kan man använda hörseln kan man ta del av tidningen med hörapparat då man är ute och joggar eller sitter på tåget eller i bussen. I allmänna transportmedel kan man med synrester se på mobiltelefonens skärm med eller utan ett förstoringsprogram. Tidningar och andra publikationer finns alltid tillgängliga

på samma plats - där man har telefonen.

En bra telefon är nödvändig

Mobiltelefonen bör ha operativsystemet Symbian samt Series 60 eller Series 63 mjukvaruplattform. Inga märkvärdiga grejer, utan en bra telefons egenskaper. Försäljaren känner helt säkert till dessa begrepp.

- Det är inte självklart att skärmläsningssprogrammen passar till själva telefonapparaten. Då man skaffar sig en telefon är det bäst att kolla med försäljaren om den fungerar tillsammans med skärmläsningssprogrammen Talks eller Mobile Speak.

Vilket tal- eller förstoringsprogram?

För ljud eller förstoring bör man införskaffa ett betalprogram för skärmläsning, antingen Talks eller Mobile Speak. Det kostar ungefär 280 euro. På många orter betalas det av socialväsendet eller hälsovården. Ljudkvaliteten kan ytterligare förbättras med ett program som heter Mikropuhe, som kostar ungefär 50 euro. Det får man till exempel från Synskadades Centraförbund rf:s hjälpmedelsaffär Aviris.

Luetus-programmet är gratis

Det tidningsläsningsprogram som installeras i mobiltelefonen heter Symbian Luetus. Det är gratis. Man kan själv ladda ner programmet från nätet. Det kan också installeras av en IT-expert från Föreningen Finlands Dövb-linda rf eller en THP-person från Iiris. Har man ärende till Iiris kan man också titta in på Aviris och köpa skärmläsningssprogrammet Talks och samtidigt få Luetus-programmet installerat. IT-experterna eller distriktssekreterarna informerar om andra inköpsställen.

Internetanslutning behövs

Förutom vanliga telefonfunktioner behöver man be operatören öppna en Internetanslutning i telefonen. Undvik överraskningar på telefonräkningen genom att ta en förbindelse med fast avgift. Då är inte priset beroende av hur mycket man använder sin uppkoppling.

Tidningarna hämtas från Internet. Via Internet kan man också skicka och ta emot e-postmeddelanden och surfa på nätet. Det är smart att installera snabbänkar till t.ex. väderinformation, Matkahuolto och VR:s tidtabeller eller till sina egna favoritsidor. Tack vare konkurrensen får man redan Internetanslutningar till telefonen mycket förmånligt. ♦



Lex Grandia och Seija Troyano på flygfältet 2.10.2011 efter Dbl-konferensen i Brasilien.

Till Lex Grandias minne

Text: Seija Troyano, bild: Seija Troyanos fotoalbum

En fin opinionsbildare och förkämpe för de dövblindas rättigheter, **Lex Grandia**, är borta.

Jag träffade Lex för sista gången på flygfältet medan vi väntade på flyget hem från Dbl-konferensen i Brasilien i oktober 2011. Då fick jag en möjlighet att gratulera Lex och hans fru **Ann** till det erkännande de fick motta under galakvällen som avslutade konferensveckan.

Jag var speciellt glad att också Ann Thestrup, Lex "musa", fick den uppmärksamhet hon förtjänar. Tillsammans har de utgjort ett starkt och effektivt arbetspar, även om Ann gärna hållit sig lite i skymundan.

På dövblindfältet i dagens samhälle anser jag att Lex Grandia är en förgrundsfigur lik **Helen Keller**.

Jag har fått träffa Lex många gånger vid olika tillställningar, på konferenser och möten med dövblindhet

som tema. Speciellt bra kommer jag ihåg Dbl-ledningsgruppens möte i Ålborg i Danmark för några år sedan. Trots att han var konvalescent kom Lex till vårt möte och gav de senaste nyheterna. Han bjöd också ledningsgruppen hem till sig efter mötet, för att lite försenat fira sin födelsedag. Tyvärr kunde jag inte själv delta i födelsedagsfirandet, men innan jag reste hem gratulerade jag Lex genom att å Föreningen Finlands Dövblinda rf:s vägnar överrätta en blåvitrandig Marimekko badrock. Resten av ledningsgruppen köpte en ny pipa till honom. Pipan och Lex var oskiljaktliga, de hörde ihop alltid och överallt där Lex rörde sig.

Det finns all världens olika opinionsbildare, men en del skiljer sig från mängden. Lex Grandia hörde till dem som stod ut från massan. Lex åtnjöt också medarbetarnas och andra samarbetspartners respekt. Man lyssnade till honom och han hade något att komma med.

Lex gick inte längs vältrampade stigar utan han rörde stigar för andra att gå. ♦

Det internationella fönstret

Lex Grandia är borta

Text: Ari Suutarla

Den 19 april nåddes vi av ett sorgedebud från Danmark:

"De dövblindas världsförbunds ordförande **Lex Grandia** är borta."

Han avled efter att i många år lidit av svår cancer. Sjukdomen hindrade honom ändå inte att tillsammans med sin hustru **Ann Thestrups** hjälp sköta sitt stora, världsomspännande värv. Sjukdomen begränsade dock i någon mån hans resande i olika länder i de dövblindas sak. Lex Grandia jordfästes i Danmark i sin hemstad Nørresundbys kyrka 28 april.

Lex Grandia föddes år 1950. Ursprungligen verkade han som präst inom den holländska reformerade kyrkan. Syn och hörsel försvagades gradvis. Efter att han gift sig med sin tolk, Ann, ägnade sig Grandia helt åt de dövblindas sak.

Lex Grandia hjälpte dövblinda i tiotals länder att grunda egna föreningar. Utvecklingsländerna låg honom speciellt varmt om hjärtat.

Hans mest omfattande och meriterande livsverk torde vara hans bidrag till Förenta nationernas konvention om funktionshindrade personers rättigheter från år 2007. Han intog en central position vid förberedelserna för konventionen och såg till att de dövblindas dubbla funktionsnedsättning togs i beaktande. En av nyckelfraserna i Grandias tal var:

”Ingenting om oss, utan oss.”

Lex Grandia var en ljus person och en varm samtalspartner som kryddade också allvarliga frågor med humor. Han sökte sig inte endast till ”de förnämna herrarnas bord” utan visade ett uppriktigt intresse även för den vanliga dövblinda människans behov.

Lex Grandia besökte Finland flera gånger. De flesta kommer ihåg honom från Helen Keller världskongressen och De dövblindas världsförbunds generalförsamling i Tammerfors 2005, som Föreningen Finlands Dövblinda rf stod värd för.

Sergei Sirotkin från Ryssland, ordförande för Europeiska dövblindunionen EDBU, hälsar:

”Vi dövblinda från olika delar av Europa och hela världen vill fullfölja och utvidga Lex Grandias framskridande sociala rehabilitering av de dövblinda. Vi hedrar Lex Grandias minne.”

I taket i vårt vardagsrum i Tölö i Helsingfors hänger en vacker och rogivande Flenstedt mobil som svänger i luftdraget. Den hade Ann och Lex med sig då de kom på middagbesök till oss en gång. Precis som vi är det många andra som kommer att sakna denna goda vän och pionjär inom dövblindarbetet. ♦

Minnessida för Lex Grandia

Ann Thestrup har skapat en minnessida för **Lex Grandia** på Internet. På webbplatsen kan man till och med maj 2013 skriva en minnesteckning. Sidan finns på adressen:

<http://memorialwebsites.legacy.com/lexgrandia/homepage.aspx> ♦

Ungdomsarbetet i vår förening

Text: Sanna Tuomaala, bild: Anita Palo

Ungdomsarbetet är en del av många organisationers verksamhet. Inom Föreningen Finlands Dövblinda rf har denna verksamhet tagit sig många uttryck under årens lopp, bl.a. tidningen Raksutin, en ungdomsklubb och läger för ungdomar samt rehabiliteringskurser. Utvecklingen går framåt, och då jag började i detta jobb tänkte jag mig att vi tillsammans skulle kunna göra de ungas verksamhet mer permanent.

Jag började arbeta i föreningen år 2006 och mitt jobb innebar uppgifter på läger, i klubbar och till och med på biblioteket. Så småningom förändrades arbetsuppgifterna till att passa mitt kunnande och min personlighet bättre. Eftersom jag själv är dövblind hade jag perspektiv på mycket och kunde utnyttja min egen erfarenhet. Då arbetet blev allt mer utmanande ansåg jag att jag behövde ytterligare kunskap om ungdomsarbete. Därför framkastade jag oförskräckt för arbetsgivaren att jag skulle vilja utbilda



mig vid sidan av arbetet. Av de olika utbildningsalternativen verkade läroavtalet som det bästa för detta ändamål.

Genom läroavtal till ungdomsledare

Studierna inleddes våren 2009 på Kanneljärven opisto i Lojo. Läroavtalsutbildningen är en överenskommelse mellan tre (3) parter: läroanstalten, arbetsgivaren och arbetstagaren/studeranden. Studiedagarna varierar beroende på läroanstalt, bransch och den egna studienivån. Även kursinnehållet

**Mer information om
läroavtalsutbildning:**

www.oppisopimus.net

påverkar timplanen. Det var något helt nytt för mig att vara tvungen att lära mig att använda kalendern på ett ändamålsenligt sätt. Jag gick på teorilektioner på folkhögskolan och övriga tider studerade jag på jobbet.

Man får lön under läroavtalstiden och dessutom har man möjlighet att få mindre ersättningar för t.ex. måltider och resor. Själva studierna är gratis. Kostnaderna och ersättningarna varierar på olika läroanstalter. Även arbetsgivaren har nytta av den läroavtalsstuderande, inte bara av dennes kunnande utan också ur kostnadssynvinkel. Arbetsgivaren får ersättning varje termin för att betala lön till den studerande. Mer information på webbplatsen: <http://www.oppisopimus.net>.

Jag blev utexaminerad ungdoms- och fritidsinstruktör i december 2011. Det var en fin erfarenhet,

även om man måste medge att det inte passar för alla att arbeta och studera samtidigt. Man måste lära sig disponera sin tid så att man inte tröttnar. Det bästa var att bli bekant med nya människor, och tack vare studietolkarna gick det snabbare att lära känna dem än om jag skulle ha försökt klara mig utan. Studierna bestod inte enbart av skoluppgifter, utan vi besökte också olika platser med ungdomsarbete, och olika gästföreläsare kom och höll intressanta föreläsningar. Även om jag efter examen inte längre behöver slita skolbänken så fortsätter jag att inhämta kunskap och utveckla arbetet.

Aktiv sysselsättning för den som är intresserad

Vår förenings ungdomsarbete står just nu inför någonting nytt. Målet är att producera just sådana aktiviteter som de unga känner sig hemma med – man talar om såkallade engagerande metoder. Där är de unga själva aktivt med och framlägger idéer, förverkligar dem och lär sig samtidigt viktiga saker som man bör ta i beaktande i verksamheten. Ungdomsverksamheten ska inte bestå av enbart tomma fraser, utan av meningsfull aktivitet, upplevelser och tid tillsammans. För när-

varande har vi 2–3 träffar i året, varav en (1) är internationell, i första hand inom ett nordiskt samarbete. Verksamheten skulle kunna handla om nästan vad som helst, t.ex. motion, aktuella och varierande teman och besök på olika ställen.

Det internationella samarbetet med de nordiska länderna är kanske den mest intressanta grejen just nu.

Med är 5–10 unga vuxna från fyra (4) olika nordiska länder. Vartannat år organiseras ett veckolångt läger och vartannat år en veckoslutsträff. Ämnena väljs bland aktuella teman som berör ungdomarna, t.ex. sysselsättande, utbildning och samhälleliga förändringar. Den senaste ungdomsveckan hölls 2011 i juli i Kristiansand i Norge. ♦

Kommande händelser

Mer information om och anmälningar till de ungas evenemang kan skickas till ungdoms- och föreningsinstruktören per e-post, som sms eller genom ett privat meddelande på Facebook. Det är all anledning att följa med Uutislehti, Tuntosarvi och Käselsprötet samt den egna posten.

Sanna Tuomaala

ungdoms- och föreningsinstruktör
Föreningen Finlands Dövblinda rf
sanna.tuomaala@kuurosokeat.fi
040 774 9207 (sms) ♦

28.–30.9.2012

Vi besöker ställen i Tammerfors som intresserar ungdomar. Förslag är välkomna. Anmälan senast 24.8.

1.–7.7.2013

Den nordiska ungdomsveckan, denna gång står Finland värd. Alternativa orter är Tammerfors, Åbo eller Helsingfors.

Nyheter från projektet i Etiopien

Text: Tuula Hartikainen

Styrelsens utbildningsdag 8.3 avslutades med att **Tuomas Tuure**, biståndssekreterare för Tröskeln rf, gav en intressant och medryckande redogörelse över projektet i Etiopien. Tröskeln rf administrerar projektet. Det inleddes förra året och fortsätter åtminstone till slutet av det här året, men målsättningen är ett långvarigt partnerskap. Vår förening bidrar med sakkunskap i form av kamratstöd. Projektets mål är att förbättra de etiopiska dövblindas situation genom att organisera det regionala arbetet, skaffa personal och samarbetspartners samt att bredda verksamheten i stödcentret för barn. Ett mål har nåtts, nu då det finns stora kontorslokaler och i samband med dem ett stödcenter för barn.

På ett år har medlemsantalet bland etiopiska dövblinda stigit från 94 till över 300 medlemmar. De etiopiska dövblinda organiserade sig år 2006. Man förhåller sig i allmänhet ganska väl till människor med fysiska funktionsnedsättningar, men till exempel utvecklingshämmande

hålls undangömda hemma, som så ofta är fallet i Afrika.

Information om projektets utgångsläge

Tuomas Tuure och **Riku Virtanen** besökte Etiopien år 2010, innan projektet startades. De ledsagades till de dövblindas kontor, vilket visade sig vara snarast ett garage, utan både el och skrivbord. Stiftelsen Abilis-säätiö donerade medel med vilka man införskaffade en lokal, möbler, dator och kontorsmaterial. **Ari Suutarla** var med Tuomas och drog igång projektet. På grund av kommunikationsproblem och brist på tolkar tar diskussionerna lång tid. Tuomas berättade om en av träffarna med de dövblinda. 18 dövblinda var närvarande, och en frivillig person gick omkring och skrek i varje dövblinds öra vad det var man talade om. Denna träff hade räckt i nästan 12 timmar. Det behövs alltså både tid och tålamod för att driva sakerna vidare.

Nästa gång löpte diskussionen redan bättre, för varje dövblind hade en egen person som upprepade talet.

Familjerna är bundna till sina dövblinda barn och blir utslagna från arbetslivet. Tuomas berättade att dövblinda barn för sin egen säkerhets skull till och med har bundits fast med snören i möblerna när föräldrarna har gått t.ex. till jobbet.

● Där finns ingen möjlighet till dagvård eller skola, eftersom dövblinda barn och unga varken accepteras i skolor för döva eller för blinda utom i undantagsfall, om de har kvar rester av hörsel eller syn.

Tuomas erfarenheter av projektet

7–15 barn kommer regelbundet till barnens stödcenter, beroende på hurdan vecka det är. De undervisas i kommunikation och dagliga sysslor. Resultatet är att alla barnen har lärt sig grundläggande faktorer om kommunikation och att kunna sköta sig själva. Dessutom kan de lära känna andra dövblinda. Tack vare stödcentret har de dövblinda barnens föräldrar blivit fria att gå på jobb och göra andra saker, eftersom de inte är bundna till barnen hela tiden.

Tuomas nämner som ett exempel en ensamförsörjande far med en treårig dotter. Då pappan var hemma med barnet levde de på mat hjälp. Nu går pappan på jobb och deras ekonomiska situation har förbättrats. Dottern har lärt sig att kommunicera flytande med andra barn i lekåldern och hon kan läsa sina första ord i punktskrift.

Den viktigaste framgången är utan tvivel grundandet av stödcentret för barn förra sommaren. Det har varit till konkret hjälp för att få familjernas vardag att fungera.

Statens tolkutbildning är på mycket låg nivå. Tolkar för döva utexamineras från universitetets teckenspråkiga undervisning. En del av de döva universitetsstuderandena gör frivilligarbete med kommunikation för dövblinda.

Etiopien-projektet är unikt för Tröskeln rf, eftersom detta är det första projekt som koncentrerar sig på dövblinda och det första utbildningsprojekt där målgruppen är barn.

Vi önskar Etiopien-projektet framgång, och en bättre livskvalitet för de dövblinda och deras familjer! ◆